

Аналіз стану водних об'єктів та забезпеченості водними ресурсами в басейнах річок Сіверський Донець, Дніпро і Приазов'я у квітні 2018 р.

За даними Харківського регіонального центру з гідрометеорології у квітні в регіоні відмічалась тепла погода з дефіцитом опадів. Вони були незначні, відмічались в окремі дні та нерівномірно розподілялись по території регіону.

Сума опадів за квітень (за даними метеостанцій та гідрологічних постів) коливалась від 5 мм до 34 мм, що становило переважно 30–75% місячної норми.

У першій декаді квітня на річках басейну р.Сіверський Донець у Харківській та Луганській областях почалось весняне водопілля в умовах від'ємних нічних температур повітря, а подальший розвиток на фоні дефіциту опадів, що обумовило повільність його формування.

Протягом квітня річки та водосховища поступово очистились від льоду.

Проходження максимумів на більшості річок басейну р.Сіверський Донець у Харківській та Луганській областях, в основному, спостерігалось протягом 6–21 квітня. Підйоми рівнів води над передпаводковими становили 1,0 –3,4 м, за винятком р.Лопань та р.Оскіл, де підйом був на 0,5 – 0,7 м. Підйоми за добу були 0,1–0,5см, на окремих річках у Луганській області до 0,70см.

Спостерігався вихід води на понижені ділянки заплави більшості річок басейну р.Сіверського Дінця.

З 18 пунктів спостережень за рівнями в басейні Сіверського Дінця (підконтрольна територія) протягом квітня підйом рівня води над відмітками виходу на заплаву відмічався по 8 водпостам: р. Сіверський Донець – Чугуїв, коливався від +13 см (04.04.2018) до +53 см (22.04.2018); р. Сіверський Донець – Зміїв, коливався від +17 см (11.04.2018) до +98 см (06.04.2018); р. Сіверський Донець – Ізюм, коливався від +1 см (12.04.2018) до +85 см (21.04.2018); р. Сіверський Донець – Яремівка, коливався від +21 см (11.04.2018) до +76 см (18.04.2018); р. Сіверський Донець – Лисичанськ, коливався від +9 см (18.04.2018) до +33 см (24.04.2018); р. Оскіл – Куп'янськ, коливався від +8 см (01.04.2018) до +70 см (14.04.2018); р. Айдар – Новоселівка, коливався від +2 см (23-25.04.2018) до + 303 см (07.04.2018); р. Деркул - Біловодськ, коливався від +10 см (12.04.2018) до +166 см (04.04.2018).

За рахунок проходження весняної повені відмічалось підтоплення низьководних мостів:

- в Донецькій області: в Лиманському районі, село Крива Лука на річці Сіверський Донець, підтоплений дерев'яний міст (04.04.2018) на 30 см, (15.04.2018) на 110 см;

- в Луганській області було підтоплено 16 низьководних мостів на лівих притоках р.Сіверський Донець:

По басейну річки Деркул 5 мостів м.Біловодськ, Біловодський район с.Першотравневе м. Новоайдар та Новоайдарський район (с.Петренкове та с. Співакова).

По басейну річки Айдар 10 мостів Старобільський район (с. Балакирівка, с. Хворостянівка, с.Титарівка, с. Новоселівка, с. Проказино та с. Бутківка), смт. Новопсков (с.Осинове, с.Закотне, с.Лисогорівка, с. Танюшевка)

По басейну річки Красна 1 міст м. Сватове с. Мілуватка.

Водність (у порівнянні з місячною нормою) становила:

- русла р.Сіверського Дінця 60 – 130%,
- приток р. Сіверський Донець 110–210 % норми,
- річок Приазов'я - 40–60% норми.

На кінець місяця на притоках р.Сіверського Дінця та річках Приазов'я спостерігались незначні коливання рівнів води з тенденцією повільного спаду, який становив 0,1 – 1,25 м.

Об'єм стоку та витрати по основних водпостах р. Сіверський Донець у квітні 2018 року

Харківська область:

р. Сіверський Донець

- в/п Огірцеве (кордон РФ та Харківської області, 944 км) - об'єм притоку склав 147,0 млн.м³ середніми витратами 56,7 м³/с, з них 42,8 млн.м³ об'єм скиду з вище розташованого Белгородського водосховища (Російська Федерація), що склало 29 % від загального притоку. Протягом місяця витрати коливались від 20 до 86 м³/с.

За останні 11 років водність, наближена до максимального по водності 2006 року з об'ємом стоку 153,7 млн.м³ з середніми витратами 59,3 м³/с.

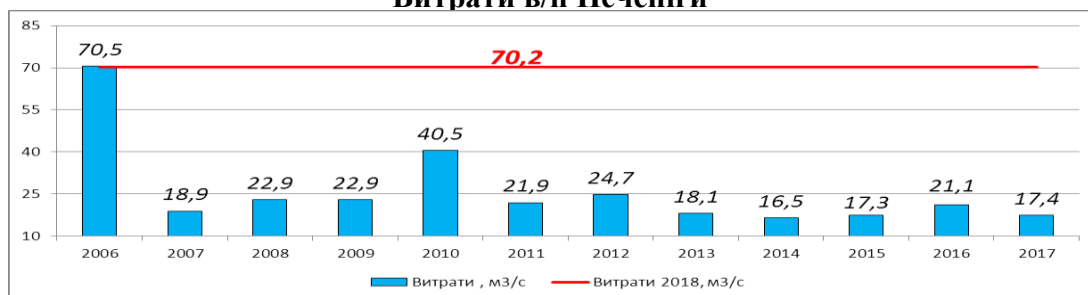
Витрати в/п Огірцеве

-в/п **Печеніги (941 км)** - об'єм притоку склав 182,0 млн.м³ (127% місячної норми) з середніми витратами 70,2 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 30,8 до 134,0 м³/с.

За останні 11 років водність, наближена до максимального по водності 2006 року з об'ємом стоку 182,7 млн.м³ з середніми витратами 56,7 м³/с.

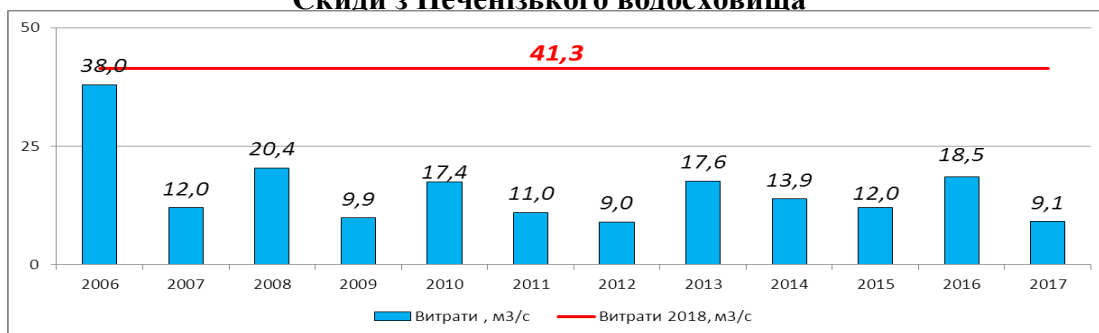
Витрати в/п Печеніги

- **гребля Печенізького водосховища (874 км)** - Об'єм скиду склав 107,1 млн.м³, середніми витратами 41,3 м³/с, коливався в межах від 30,0 до 60,0 м³/с відповідно до гідрометеорологічних умов, які склалися в басейні Сіверського Дінця.

Забір з р. Сіверський Донець на м. Харків (КВ "ДОНЕЦЬ" ОП КП "Харківводоканал", смт. Кочеток) склав 12,602 млн.м³, (середньодобові витрати – 4,86 м³/с).

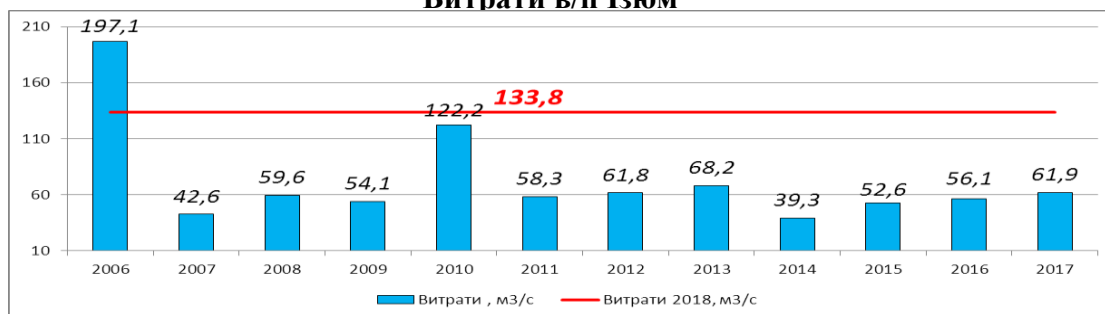
Скиди з Печенізького водосховища

- в/п **Ізюм (602 км)** - Об'єм стоку склав 346,8 млн.м³ (72% місячної норми) з середніми витратами 133,8 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 76 до 163 м³/с.

За останні 11 років водність, наближена по водності до 2010 з об'ємом стоку 316,8 млн.м³ з середніми витратами 122,2 м³/с.

Витрати в/п Ізюм

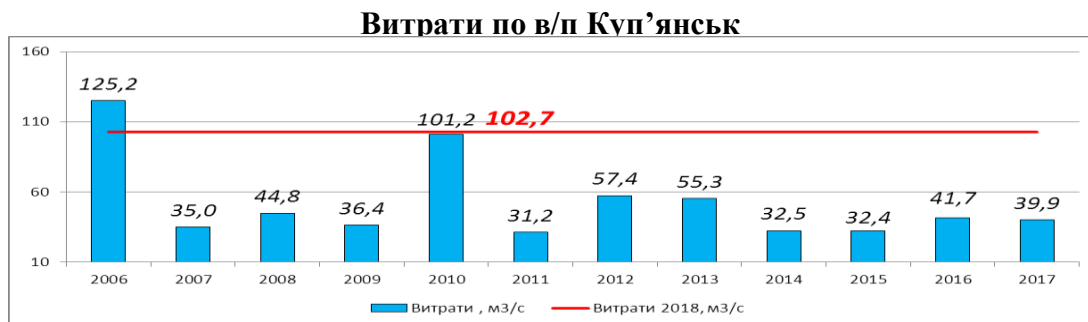

р. Оскіл (580 км)

- в/п **Куп'янськ (121 км)** - Об'єм притоку склав 266,1 млн.м³ (79% місячної норми), з нього об'єм скиду з Старооскільського водосховища (Російська Федерація) склав 7,2 млн.м³ або 3%.

Середні витрати 35,9 м³/с, коливались протягом місяця від 60,5 до 225 м³/с.

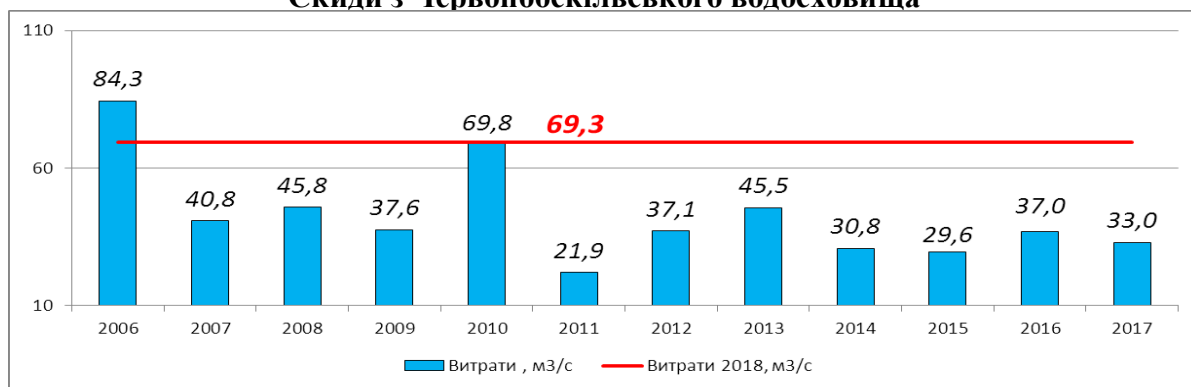
За останні 11 років водність, наближена по водності до 2010 з об'ємом стоку 262,4 млн.м³ з середніми витратами 101,2 м³/с.

- *гребля Червонооскільського водосховища (12 км)* - об'єм скиду склав 179,7 млн. м³, скид здійснювався середніми витратами 69,3 м³/с, коливався в межах від 42,0 до 152,0 м³/с, відповідно до гідрометеорологічних умов, які склалися в басейні Сіверського Дінця.

За місяць в канал Сіверський-Донець Донбас забрано 33,2 млн. м³ вод середніми витратами 12,8 м³/с, решта – 146,5 млн.м³ для потреб Луганської області.

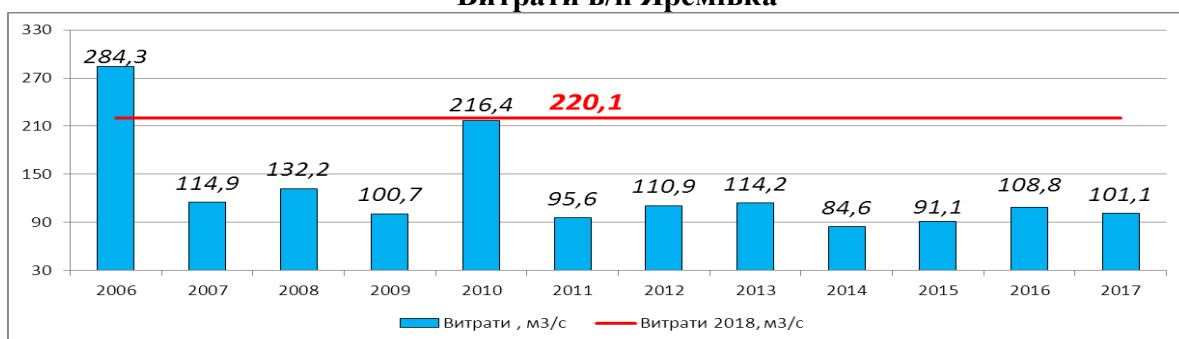
Скиди з Червонооскільського водосховища

- *в/п Яремівка (кордон Харківської та Донецької областей, 573 км)* - об'єм стоку склав 570,5 млн.м³ середніми витратами 220,1 м³/с, з яких скиди з Червонооскільського водосховища склали 32% (179,7 млн.м³). Протягом місяця витрати коливались від 154 до 291 м³/с.

За останні 11 років водність, наближена по водності до 2010 з об'ємом стоку 561 млн.м³ з середніми витратами 216,4 м³/с.

Витрати в/п Яремівка

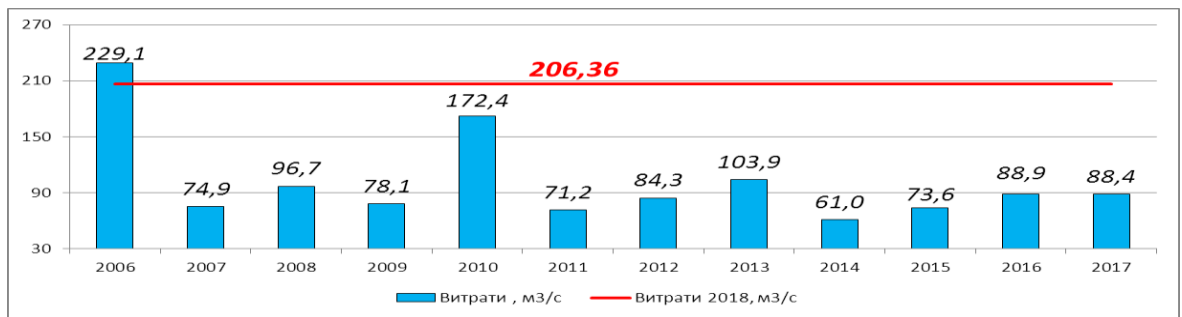
Донецька область:

р. Сіверський Донець

- *в/п Райгородська гребля (522 км)* – об'єм скидів на нижче розташовану ділянку для підтримання водності в Донецькій і Луганській областях (після забору в канал Сіверський Донець – Донбас в об'ємі 33,2 млн.м³, середніми витратами 12,8 м³/с) склав 534,9 млн.м³ середніми витратами – 206,4 м³/с при екологічних 22м³/с.

Протягом місяця витрати коливались від 130,9 до 265,9 м³/с.

Витрати в/п Райгородська гребля

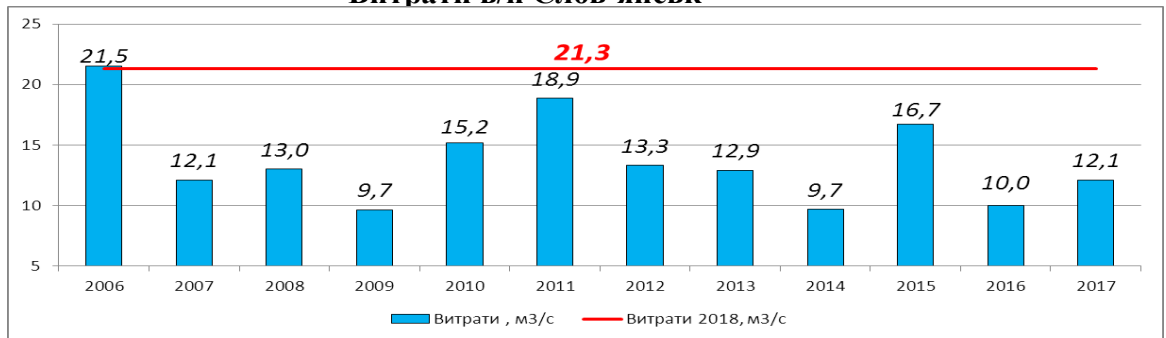

р. Казенний Торець (518 км)

- в/п Слов'янськ (21км) - об'єм стоку склав 55,3млн.м³ середніми витратами 21,3 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 12,8 м³/с до 31,9м³/с.

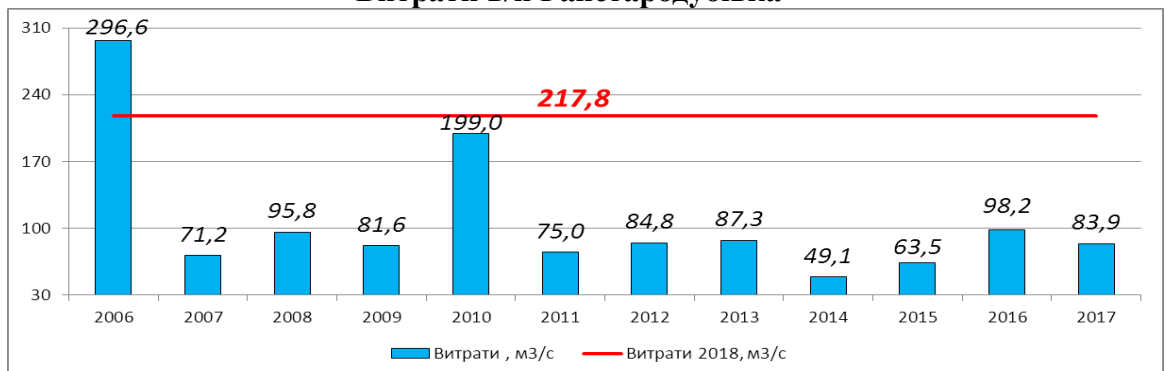
За останні 11 років водність, наближена до максимального 2006 року по водності з об'ємом стоку 55,7 млн.м³ з середніми витратами 21,5 м³/с.

Витрати в/п Слов'янськ

- в/п Райстародубівка (кордон Донецької і Луганської областей, 510 км) - об'єм стоку склав 564,5 млн.м³ середніми витратами 217,8 м³/с за рахунок скидів через Райгородську греблю та стоку р. Казенний Торець. Протягом місяця витрати коливались від 154 до 273м³/с.

Витрати в/п Райстародубівка

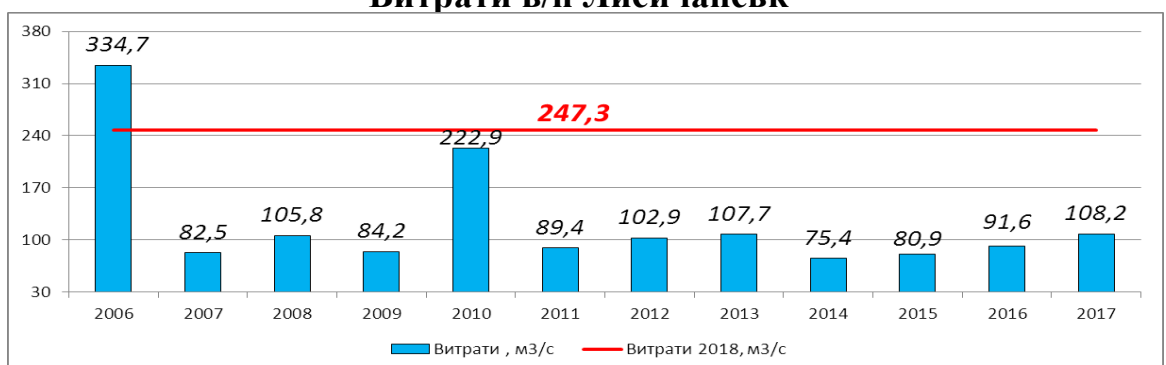
Луганська область:

р. Сіверський Донець

- в/п Лисичанськ (430 км) - об'єм стоку склав 641,1 млн.м³ середніми витратами 247,3 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 195 до 290 м³/с.

За останні 11 років водність, наближена по водності до 2010 з об'ємом стоку 641,1 млн.м³ з середніми витратами 247,3 м³/с.

Витрати в/п Лисичанськ

Використання водосховищ комплексного призначення басейну Сіверського Дінця, річок Приазов'я та Дніпра за квітень 2018 р.

Аналіз роботи водосховищ проведено по 8 основних водосховищах, в яких акумулюється основний ресурс в басейнах річок Сіверського Дінця, Приазов'я та Дніпра для забезпечення потреб населення та галузей економіки регіону, а також такі, що знаходяться в каскадах та є транскордонними.

У зв'язку зі змінами підконтрольних територій в Донецькій і Луганській областях з І півріччя 2014 року встановлення режимів роботи водосховищ в зоні діяльності басейнового управління забезпечується по 28 водосховища, загальним об'ємом – 1724,7,1 млн.м³ (91%), з яких 16 водосховищ в Харківській області загальним об'ємом – 1353,4млн.м³ (90%), 12 водосховищ в Донецькій області загальним об'ємом – 437,7 млн.м³ (74%).

Харківська область:

По басейну р. Сіверський Донець :

Печенізьке водосховище (питне водопостачання, риборозведення, зрошення та рекреація) – НПП- 383 млн.м³ (р. Сіверський Донець, 874 км):

Наповнення водосховища на кінець квітня склало – 396,0млн.м³ (103,4% від НПП).

Об'єм притоку склав 182,0млн.м³. Об'єм скиду склав 107,1 млн.м³.

Скид протягом місяця корегувався відповідно до гідрометеорологічних умов, які склалися в басейні Сіверського Дінця в межах від 30,0 до 60,0 м³/с.

Забір з р. Сіверський Донець на м. Харків (КВ "ДОНЕЦЬ" ОП КП "Харківводоканал", смт. Кочеток) склав 12,602 млн.м³, (середньодобові витрати – 4,86 м³/с).

За квітень об'єм наповнення водосховища збільшився на 60 млн.м³.

Червонооскільське водосховище (питне водопостачання, риборозведення, зрошення та рекреація) – НПП- 435,1 млн.м³ (р. Оскол, 12 км):

Наповнення водосховища на кінець квітня склало 436,1 млн.м³ (100,2% від НПП).

Об'єм притоку склав 266,1 млн.м³, об'єм скиду склав 179,7 млн.м³ скид здійснювався середніми витратами 69,3 м³/с, коливався в межах від 42,0 до 152,0 м³/с, відповідно до гідрометеорологічних умов, які склалися в басейні Сіверського Дінця.

За квітень об'єм наповнення водосховища збільшився на 41,5 млн.м³.

Краснопавлівське водосховище (питне водопостачання, зрошення) – НПП – 410 млн.м³.
Наповнення – 158,868млн. м³ (38,5 %), за місяць об'єм наповнення збільшився на 6,92 млн. м³. На м. Харків за місяць забрано 4,013 млн. м³ води (середньодобові витрати -1,50 м³/с). По системі каналу Дніпро-Донбас надлишкові паводкові води з Орільського водосховища в об'ємі 1976 тис. м³ були перекачані у Краснопавлівське водосховище.

По басейну Сіверський Донець

Донецька область:

Вуглегірське водосховище (технічне водопостачання) – НПП-162млн.м³ (р.Лугань, 182км):

На кінець квітня об'єм водосховища склав 149,8 млн.м³ 92,4 % при скиді в нижній б'єф 0,05 м³/с. Скиди впродовж місяця здійснювались без змін на рівні екологічних з метою сталого водопостачання водокористувачів.

Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,13 млн.м³.

Роком аналогом по об'єму наповнення за останні 10 років є 2012 рік з об'ємом 150,3 млн.м³ (92,8 %).

За квітень об'єм наповнення водосховища збільшився на 2,6млн.м³

Миронівське водосховище (технічне водопостачання) – НПП-20,5млн.м³ (р.Лугань, 172км):

На кінець квітня об'єм водосховища склав 19,5 млн.м³ – 95,3% при скиді в нижній б'єф 0,06 м³/с. Скиди впродовж місяця здійснювались від 0,06 до 2 м³/с в залежності від фактичного притоку з метою безаварійного пропуску весняної повені, при цьому за останні 10 років скиди з водосховища були максимальні.

Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 3,7 млн.м³.

Роком аналогом по об'єму наповнення за останні 10 років є 2015 рік з об'ємом 19,5 млн.м³ (95,3%).

За квітень об'єм наповнення водосховища збільшився на 0,4 млн.м³.

**По басейну річок Приазов'я:
КП „Компанія „Вода Донбасу”:**

Павлопільське водосховище (технічне водопостачання, зрошення, ріборозведення) – НПП – 64,2 млн.м³ (р. Кальміус, 45 км):

На кінець квітня об'єм водосховища склав 57,5 млн.м³ – 89,5% при скиді в нижній б'єф 7 м³/с. Скиди здійснювались середніми витратами від 7 до 13,2 м³/с в залежності від фактичного притоку. Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 24,8 млн.м³.

За квітень об'єм наповнення водосховища зменшився на 0,2 млн.м³.

Старо-Кримське водосховище (питне водопостачання, зрошення) – НПП-41,00 млн.м³, (р.Кальчик, 23 км):

На кінець квітня об'єм водосховища склав 32,1 млн.м³ – 80% при скиді в нижній б'єф 0,1м³/с. Скиди впродовж березня здійснювались в межах екологічних, з метою максимально можливого наповнення за рахунок весняного паводку.

Забір води на м. Маріуполь склав 1,593 млн.м³. Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,3 млн.м³.

За квітень об'єм водосховища збільшився на 1,6 млн.м³.

Басейн р. Дніпро

ВП «Курахівська ТЕС «ДТЕК «Східенерго»:

Курахівське водосховище (технічне водопостачання) – НПП – 62,5 млн.м³ (р. Вовча, 276 км):

На кінець квітня об'єм водосховища склав 62,0 млн.м³ – 99%, при скиді в нижній б'єф 0,01м³/с. Протягом березня скиди здійснювались на рівні екологічних витрат з метою наповнення водосховища за рахунок проходження весняної повені. Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,03млн.м³.

За квітень об'єм наповнення водосховища збільшився на 5,1 млн.м³.

Луганська область

На підконтрольній території в зоні діяльності басейнового управління водосховищ комплексного призначення, які використовуються для забезпечення потреб населення та галузей економіки та регулюють річковий стік, відсутні.

Висновок:

На річках різних частин водозбору весняна повінь розпочалась неодноразово. Під час формування максимумів весняної повені спостерігався вихід води на заплаву річок в Харківській та Луганській областях, та частково на окремі ділянки заправ річок Донецької області.

При цьому в басейні р. Сіверський Донець формування повеневих максимумів відбувалося в два етапи:

I етап - формування стоку відбулося з водозбірної площі на території України з проходженням максимумів по основних водпостах в період з 30 березня по 5 квітня;

II етап - формування стоку відбулося за рахунок притоку з суміжної території з верхів'їв з проходженням максимумів по основних водпостах в період з 7 березня по 15 квітня.

В басейні річок Приазов'я та частини Дніпра в Донецькій області весняна повінь була слабо виражена і формування максимальних витрати відбулось з повільною інтенсивністю у третій декаді березня та на початку квітня.

Основні водосховища в межах Харківської, Донецької та Луганської областей (за наявних даних), які регулюють річковий стік в басейнах річок Сіверський Донець, Дніпро та Приазов'я, працювали у відповідності з Правилами експлуатації, рекомендаціями Міжвідомчої комісії (від 06.03.2018 року) в межах затверджених Держводагентством режимів роботи водосховищ і водогосподарських систем басейнів річок Сіверського Дінця, Дніпра та Приазов'я на весняний період 2018 року.

Протягом квітня, водосховища працювали в режимі пропуску паводкових та талодощовий вод, враховуючи гідрометеорологічну і водогосподарську обстановку та для

забезпечення водою населення і галузей економіки з урахуванням екологічних вимог, інтересів усіх водокористувачів

По основним руслорегулюючим водосховищам:

- скиди з Печенізького водосховища КП «Харківводоканал» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР поступово збільшено з 30 до 60 м³/с, що дозволило забезпечити безаварійний пропуск весняної повені та наповнити водосховище до відміток НПР;

- скиди з Червонооскільського водосховища КП «Компанія «Вода Донбасу» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР було корегувались від 42 до 152 м³/с з метою безаварійного пропуску весняної повені та наповнення водосховища до відміток НПР.

Протягом березня - квітня за рахунок проходження весняної повені вдалося здійснити водообмін в Печенізькому водосховищі кратність якого склала 50% від загального об'єму та Червонооскільському водосховищі кратність якого склала 75 % від загального об'єму.

При цьому значні об'єми скидів протягом квітня з Печенізького та Червонооскільського водосховищ дозволили здійснити промивку нижніх б'єфів водосховищ та русла річки Сіверський Донець, що сприяло поліпшенню екологічної ситуації головної річки регіону, чого не спостерігалось останні роки.

Краснопавлівське водосховище, яке є наливним та є одним з головних джерел водозабезпечення населення міста Харкова та інших населених пунктів Харківської області. За рахунок сніготанення за місяць збільшилося на 6,9 млн. м³. Протягом квітня місяця водосховище працювало в режимі спрацювання (забрано 4,0 млн.м³).

По водосховищам комплексного призначення по басейнах:

р. Сіверський Донець складає 284,0 млн.м³ – 92,7% (аналогічний період минулого року – 90,1%).

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну р. Сіверського Дінця збільшився на 22,2 млн. м³.

р. Дніпро – складає 103,5 млн. м³ – 97,6% (аналогічний період минулого року – 87,2%).

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну Дніпра збільшився на 10,2 млн.м³.

річки Приазов'я – складає 92,3 млн. м³ – 84,8% (аналогічний період минулого року – 95,8 %).

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну річок Приазов'я збільшився на 1,4 млн.м³.

Наповнення водосховищ по річках Приазов'я менше, ніж в минулому році, пов'язано з тим, що мали місце незначні снігозапаси, як основного чинника весняної повені, та більш глибоким спрацюванням протягом попереднього літньо-осіннього періоду Старо-Кримського водосховища.